

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 0 1 5 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 2 ≡≡≡

Obča geografija – Geografija Slovenije

Četrtek, 4. junij 2020 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 1 prazno.

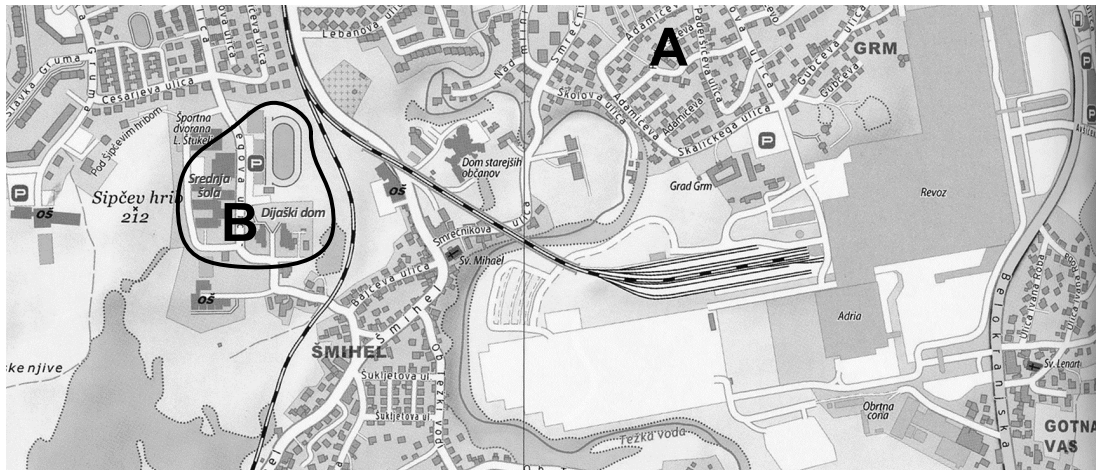
Barvna priloga ima 2 strani (13–14).

Obča

1. Imenujte mestno funkcijo, ki prevladuje na območju, na sliki 1 označenem s črko A, in obkrožite, v katero skupino mestnih funkcij spada dejavnost na območju, ki je na sliki 1 označeno s črko B.

Mestna funkcija (A): _____

MESTNE DEJAVNOSTI (B): mestotvorne dejavnosti mestoslužne dejavnosti

Slika 1

(Prirejeno po: Veliki atlas Slovenije, str. 39. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2012)

(2 točki)

2. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Zaradi nenadzorovanih selitev s podeželja je za gospodarsko manj razvite države značilna hitra rast mest.
- B Podeželska naselja v Sloveniji po velikosti delimo na samotne kmetije, zaselke in vasi.
- C Moderne poslovne stavbe so značilnost spalnih naselij.
- D Na obrobju mest v državah v razvoju prebivajo srednji in višji sloji prebivalstva.

(2 točki)

3. Imenujte območje združevanja mest, opisano v prvem besedilu, in mestno četrt, opisano v drugem besedilu.

Mesta se zaradi selitev v predmestja in bližnja podeželska naselja neprestano širijo. Pogosto se zgodi, da se zato spojijo s sosednjimi mesti.

Območje: _____

Je stanovanjski del notranjega mesta oz. mestna četrt, značilna za ZDA. V njem živijo pripadniki neke narodnosti, vere ali rase.

Mestna četrt: _____

(2 točki)

4. Slika 7 v barvni prilogi prikazuje stopnjo urbanizacije po državah. Imenujte celino, kjer je stopnja urbanizacije najnižja, in pojasnite vzrok za to.

Celina: _____

Pojasnitev: _____

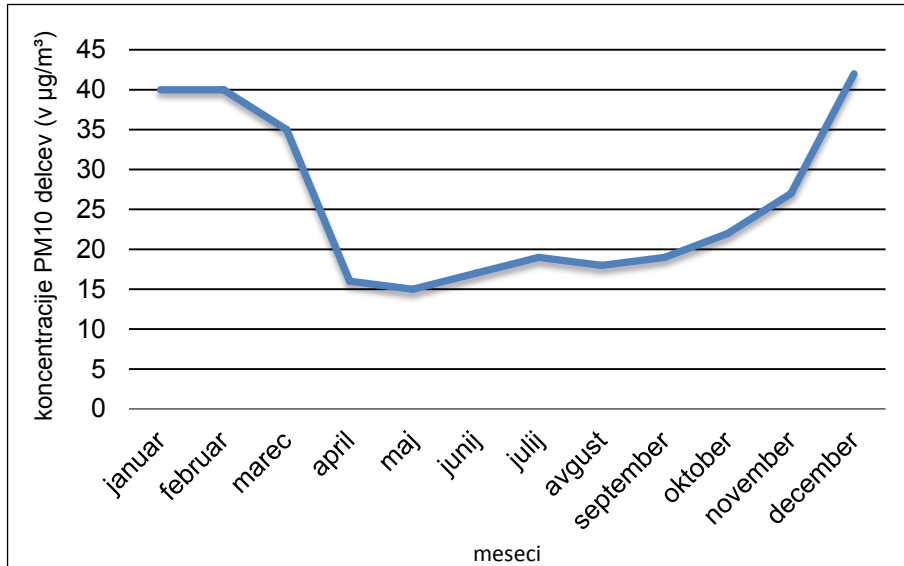
(2 točki)

5. Pojasnite vpliv suburbanizacije na spremembe v videzu primestnih naselij.

(2 točki)

Slovenija 1

6. Slika 2 prikazuje mesečne koncentracije onesnaženja s trdnimi delci, manjšimi od $10\ \mu\text{m}$, imenovanimi tudi PM10, v Ljubljani v letu 2012. Napišite letni čas, ko so koncentracije trdnih delcev v povprečju dosegle najvišjo raven, in obkrožite vzrok, ki je izrazito povečal njihovo koncentracijo v zraku.

Slika 2

(Prirejeno po: Gosak, N., 2014: Analiza onesnaženja zraka z delci v Sloveniji, str. 55. Magistrsko delo študijskega programa druge stopnje, Fakulteta za strojništvo, Maribor)

Letni čas: _____

VZROK: vetrovno vreme temperaturni obrat padavine

(2 točki)

7. Opišite dva različna vzroka za oblikovanje zavarovanih območij.

1 _____

2 _____

(2 točki)

8. Slika 8 v barvni prilogi prikazuje kemijsko stanje podzemne vode v letih 2006–2008. Iz legende slike 8 v barvni prilogi izpišite številko, ki prikazuje območja z najbolj onesnaženo podzemno vodo, in opišite glavni vzrok za onesnaženost.

Številka: _____

Opis: _____

_____ (2 točki)

9. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv zakonskih omejitev na območju Triglavskega narodnega parka na razvoj množičnega turizma.

_____ (2 točki)

10. Predstavljajte si, da pišete usmeritve prometnega razvoja Ljubljane v prihodnosti, ki morajo izhajati iz vizije trajnostne mobilnosti. Z opisom vzroka in posledice predstavite en predlog za prometni razvoj Ljubljane v skladu s to vizijo.

ETM 2018: Združuj in učinkovito potuj

Mestna občina Ljubljana letos že 17. leto zaporedoma sodeluje v Evropskem tednu mobilnosti (ETM), najbolj razširjeni kampanji za spodbujanje trajnostne mobilnosti, ki tradicionalno poteka med 16. in 22. septembrom.

Tokratni slogan je »Združuj in učinkovito potuj«, ki poudarja, da lahko s premišljenim načrtovanjem in kombiniranjem različnih načinov mobilnosti v istem potovanju (na primer avtobus in kolo, avtomobil in vlak ...) bolj učinkovito opravimo načrtano pot in s tem vplivamo na okolje.

(Prirejeno po: Evropski teden mobilnosti. Mestna občina Ljubljana. 2014. URL: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/promet-in-mobilnost/evropski-teden-mobilnosti/>. Pridobljeno: 18. 10. 2018.)

_____ (2 točki)

14. Glede na preglednico 1 imenujte kmetijsko panogo, ki ji je bil leta 1998 v Ljubljanski kotlini namenjen največji delež zemljiških kategorij, in opišite, zakaj je ta delež največji na najnižji savski terasi.

Raba tal v letu 1998	Delež posameznih zemljiških kategorij v %						
	Njive	Vinogradi	Sadovnjaki	Travniki	Pašniki	Gozd	Drugo
Zahodno Predalpsko hribovje	5	0	1	19	11	61	3
Vzhodno Predalpsko hribovje	11	1	2	18	8	57	5
Severovzhodno Predalpsko hribovje	5	1	2	12	6	67	5
Ljubljanska kotlina	22	0	3	26	3	34	13

Preglednica 1

(Vir: Lipovšek, I., 2003: Geografija Slovenije 2. Delovni zvezek za 4. letnik gimnazij, str. 19. DZS. Ljubljana)

Kmetijska panoga: _____

Opis: _____

_____ (2 točki)

15. Pojasnite dva problema slovenskega kmetijstva.

1 _____

2 _____

_____ (2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. S pomočjo slike 9 v barvni prilogi imenujte robno visoko dinarsko planoto v Dinarskokraških pokrajinah, ki je označena s črko A, in reko, ki je označena s črko B.

A (visoka dinarska planota): _____

B (reka): _____

(2 točki)

17. Napišite ime orogeneze, v kateri se je nagubalo Dinarsko gorstvo, in obkrožite geološko obdobje, v katerem je nastala sedimentna kamnina, ki prevladuje v Dinarskokraških pokrajinah.

Orogeneza: _____

GEOLOŠKO OBDOBJE: paleozoik terciar mezozoik kvartar

(2 točki)

18. Primerjajte dve značilnosti visokih in nizkih dinarskokraških pokrajin tako, da za vsako od njiju v preglednico vpišete razliko v podnebni in demografski značilnosti.

	visoke dinarskokraške pokrajine	nizke dinarskokraške pokrajine
podnebna značilnost		
demografska značilnost		

(2 točki)

19. Napišite ime naravne znamenitosti v Notranjskem podolju, ki jo opisuje besedilo. Pojasnite posebnost rabe tal na kraških poljih Notranjskega podolja.

Slikovita kraška dolina je nastala iz kraške jame z udiranjem in rušenjem stropa, kar dokazujeta dva ohranjena naravna mostova.
Po dnu ravne in ilovnate doline vijuga reka, obdana s poplavnimi travniki.
Reko polnijo vode, ki se skozi podzemlje stekajo s Cerčniškega polja in izpod Javornikov.
Na površje priteče iz Zelških jam na vzhodni strani doline, ponikne pa v Tkalca jami na zahodnem delu doline.

(Povzeto po: URL: <https://www.notranjski-park.si/narava/naravne-znamenitosti>. Pridobljeno: 3. 10. 2018.)

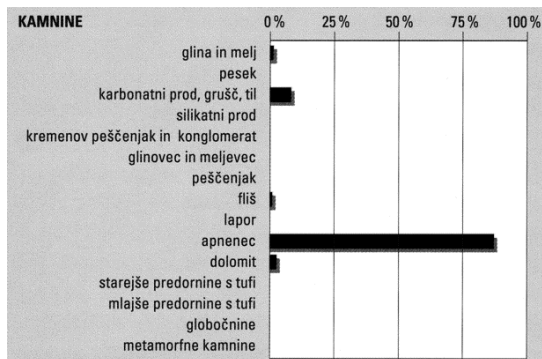
Ime: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

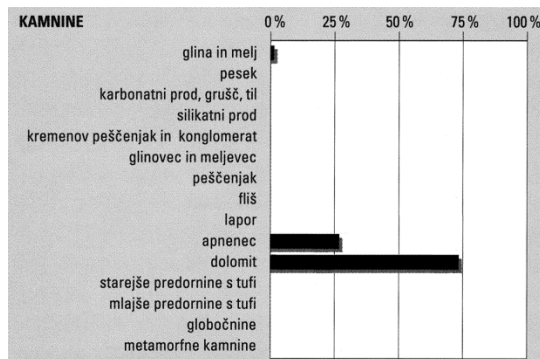

20. Sliki 5 in 6 prikazujeta kamninsko zgradbo Javornikov in Blok. Napišite številko slike, ki prikazuje kamninsko zgradbo Blok. Pojasnite vpliv kamninske zgradbe na vodne značilnosti te pokrajine.

Slika 5

(Vir: Perko, D., in drugi, 1999: Slovenija, pokrajine in ljudje, str. 336. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 6

(Vir: Perko, D., in drugi, 1999: Slovenija, pokrajine in ljudje, str. 404. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Številka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Med znane turistične prireditve v Bohinju spada tudi Kravji bal. Napišite, kateri obliki živinoreje, ki je značilna za gore, je ta prireditev namenjena.

(1 točka)

22. Obkrožite črko pred pravilno trditvijo.

- A Zgornjesavska dolina je dala je ime Savi Bohinjki.
B Sora se v Kranju izliva v Savo.
C Soča odmaka območje z največjo količino padavin v Sloveniji.

(1 točka)

23. Imenujte največjo alpsko planoto, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označena s črko C, in navedite nekmetijsko gospodarsko panogo, ki se je razvila na tej planoti na podlagi naravnih dejavnikov.

Planota: _____

Gospodarska panoga: _____

(2 točki)

24. Imenujte industrijsko panogo, na podlagi katere se je razvilo mesto Jesenice, in napišite en razmestitveni dejavnik, ki je vplival na razvoj te panoge prav tam.

Industrijska panoga: _____

Razmestitveni dejavnik: _____

(2 točki)

25. Pojasnite vpliv kamninske zgradbe na značilnosti reliefa nad gozdno mejo v Julijskih Alpah.

(2 točki)

26. Z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitiven učinek podnebnih sprememb, ki smo jim priča v zadnjih desetletjih, na turizmu v Alpskih pokrajinah.

(2 točki)

